

ВІДГУК

офіційного опонента доктора медичних наук, професора Кошарного Володимира Віталійовича, професора кафедри анатомії людини, клінічної анатомії та оперативної хірургії Дніпровського державного медичного університету МОЗ України на дисертаційну роботу Кобеняка Миколи Миколайовича за темою «Морфофункціональні особливості тканин товстого кишечника при зшиванні їх різними хірургічними нитками в експерименті», представлену до захисту в одноразову спеціалізовану вчену раду, створену при Полтавському державному медичному університеті МОЗ України з правом прийняття до розгляду та проведення разового захисту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 22 Охорона здоров'я за спеціальністю 222 Медицина

1. Обґрунтування вибору та актуальність теми дослідження

Розробка і використання нових синтетичних розсмоктувальних шовних матеріалів є одним з численних методів вирішення проблеми запобігання ускладнень в хірургічній практиці. Враховуючи факт, що хірургічний шовний матеріал є стороннім тілом для організму, тривалий час може знаходитися в тканинах, збільшується вірогідність виникнення ускладнень. Насамперед це нагноєння, розвиток надлишкового рубця, стриктур порожнистих органів, таких як кишечник; виникнення хронічного асептичного запалення, спайкового процесу. Зменшення часу перебування хірургічного шовного матеріалу в тканинах значно знижує ризик і запобігає виникненню післяопераційних ускладнень.

На сьогоднішній день різномаяття синтетичного розсмоктувального шовного матеріалу досить велике і вибір найбільш оптимального нерідко являється проблемою для практичного хірурга. Для кожного хворого повинне бути індивідуальне лікування, до кожної операції повинен бути індивідуальний підхід, в тому числі і вибір шовного матеріалу. Кожен практичний хірург прагне досконало знати хірургічну нитку з якою планує

проведення операції, але не завжди, є можливість знайти повну інформацію особливо з практичної точки зору про вибраний шовний матеріал, що дало б можливість без сумнівів його використовувати.

Враховуючи все вищенаведене, вибір теми дисертаційної роботи Кобеняка М.М., є актуальним, своєчасним та відповідає потребам сучасної хірургії та морфології. Актуальність дисертаційної роботи «Морфофункціональні особливості тканин товстого кишечника при зшиванні їх різними хірургічними нитками в експерименті» не викликає сумнівів та відповідає сучасним напрямам медичної науки.

2. Зв'язок теми дисертації з державними чи галузевими науковими програмами.

Дисертаційна робота є фрагментом науково-дослідницької роботи Полтавського державного медичного університету «Експериментально-морфологічне обґрунтування дії нових хірургічних шовних матеріалів, імплантів та покривних поверхонь на різні органи при використанні в експерименті та клінічній практиці» (№ держреєстрації 0118U004459). Кобеняк М.М. є співвиконавцем даної теми.

3. Наукова новизна та практична значимість одержаних результатів.

Завдяки використанню комплексних морфологічним досліджень автору вперше вдалося довести переваги шовного матеріалу десмосин, який він запропонував модифікувати L-аргініном в порівнянні з вікрілом, що доводить пріоритетність вітчизняного шовного матеріалу і конкурентоздатність на міжнародному ринку шовного матеріалу.

Вперше проведений морфологічний аналіз змін структурних компонентів стінки сліпої кишки паравульнарної ділянки при використанні цих двох ниток.

Вперше доведені переваги нитки, що модифікована біологічно-активною речовиною L-аргініном, що надає їй перспективність для використання у хірургічній практиці.

На мікроскопічну, субмікроскопічну та морфометричному рівнях детально описані та проілюстровані у порівняльному аспекті перебудови структурних елементів стінки сліпої кишки при використанні вікрилу і десмосіну, модифікованого L-аргініном, які демонструють особливості репаративних, компенсаторно-приспосувальних та дегенеративних процесів у цій ділянці.

Автор доводить залежність процесу репаративної регенерації від термінів післяопераційного періоду у перивульнарній ділянці сліпої кишки при використанні різного хірургічного шовного матеріалу і доводить відповідність термінів розсмоктування нитки десмосин, модифікованої L-аргініном строкам загоєння стінки сліпої кишки.

Отримані автором нові данні можуть бути використаними для теоретичного обґрунтування клінічних досліджень лікувально-діагностичного та профілактичного напрямку патологічних станів товстої кишки.

Представлені данні можуть бути використані в навчальному процесі за відповідними розділами на профільних кафедрах – анатомії, гістології, фізіології, а також патологічної анатомії, фізіології та хірургії.

Основні положення та висновки дисертаційної роботи впроваджені у навчальний процес та науково-дослідну роботу кафедр ряду вищих навчальних закладів України. Всього 15 актів впровадження.

4. Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Результати роботи базуються на достатній кількості досліджуваного матеріалу. Дисертантом використані адекватні сучасні інформативні методи, які вирішують поставлену мету та завдання, а сформульовані автором висновки і практичні рекомендації є логічними і ґрунтуються на фактичному

матеріалі. Кількість ілюстративного матеріалу та данні статистичного аналізу в повній мірі підтверджують сформульовані висновки і є документально-доказовою базою. Все це доводить, що Кобеняком М.М. досягнута поставлена мета дослідження на високому науково-методичному рівні.

5. Повнота викладення матеріалів дисертації в опублікованих працях.

Основні положення дисертації опубліковані у 20 наукових роботах з них: 5 статей у фахових наукових виданнях України категорії Б, 1 стаття у виданні включеному до переліку міжнародної наукометричної бази Scopus, 12 робіт у матеріалах наукових симпозіумах, конференціях та ін.. Отриманий 1 деклараційний патент України на корисну модель, 1 авторське право на твір.

Матеріали дисертаційної роботи викладені на: Proceedings of III International Scientific and Practical Conference Innovations and Prospects of World Science (2021; Vancouver); Proceedings of I International Scientific and Practical Conference Stockholm Modern Science: Innovations and Prospects (2021; *Stockholm*); XXIX Міжнародній науково-практичній конференції Science, theory and practice; (2021; Токіо), науково-практичній інтернет-конференції з міжнародною участю «Морфологічні аспекти сучасної медицини та стоматології» присвяченою 85-річчю з дня народження професора М.С.Скрипнікова (2021; Полтава); International scientific conference Organization of scientific research in modern conditions (2020; Seattle); Науково-практичній конференції «Прикладні аспекти морфології експериментальних і клінічних досліджень» (2019; Тернопіль); Всеукраїнській науково-практичній конференції молодих учених «Медична наука в практику охорони здоров'я» (2019; Полтава); Всеукраїнській науково-практичній конференції молодих учених «Медична наука 2018» (2018; Полтава); 2-й Всеукраїнській науково-практичній конференції з міжнародною участю «Теорія та практика сучасної морфології» (2018; Дніпро); Заочній науково-практичній конференції з міжнародною участю, присвяченій 150-річчю з дня народження професора

М.Ф. Мельникова-Разведенкова «Сучасні аспекти морфології людини: успіхи, проблеми та перспективи» (2016; Харків); науково-практичній конференції «Прикладні аспекти морфології» (2016; Тернопіль); науково-практичній конференції з міжнародною участю «Теорія та практика сучасної морфології», присвяченій 100-річчю Дніпропетровської школи морфологів (2016; Дніпро).

6. Оцінка змісту та завершеності дисертації.

Дисертація написана у відповідності до вимог, які висуваються до дисертаційних робіт та викладена на 300 сторінках комп'ютерного тексту і складається з анотації, змісту, переліку умовних скорочень, вступу, огляду літератури, опису матеріалу та методів дослідження, результатів власних досліджень, узагальнення та обговорення результатів досліджень, висновків і списку літератури, а також додатків. Робота містить 105 рисунків, 7 таблиць та список цитованої літератури із 243 найменувань.

У «Вступі» який викладено на 9 сторінках дисертант обґрунтував актуальність проведеного дослідження, сформулював мету і завдання дослідження; визначив об'єкт та предмет дослідження; аргументовано вказав методи дослідження; визначив наукову новизну і практичне значення отриманих результатів, зазначивши свій особистий внесок; описав дані про наукові форуми з апробацією результатів виконаної наукової роботи, публікації.

Розділ 1 присвячений аналітичному огляду літератури, що складається з 3 підрозділів. В огляді літератури дисертант розкриває сучасні світові та вітчизняні тенденції щодо створення нових та удосконалення існуючих шовних матеріалів. Автор вказує на актуальність представленої проблеми, наявність нагальних питань впливу шовного матеріалу на оперовані органи та організм в цілому, що потребують вирішення. Під час написання цього розділу використовувалась сучасна вітчизняна та закордонна література.

Розділ 2 присвячений методам дослідження, має детальний опис використаних матеріалів та методів дослідження. Автором обґрунтовано

вибір хірургічних ниток для проведення експерименту та методика модифікації шовного матеріалу десмосін L-аргініном. Автором використана низка адекватних, комплексних методів для вирішення поставленої мети і завдань.

Далі ідуть три розділи власних досліджень.

Третій розділ "Особливості кровопостачання і структурна організація сліпої кишки кролів контрольної групи" що викладений на 17 сторінках, представлений результатами власних досліджень і складається з двох підрозділів. В ньому розкривається топографо-анатомічні особливості елементів гемомікроциркуляторного русла товстої кишки кролів в нормі, та загальна структурна організація сліпої кишки експериментальних тварин в нормі.

Четвертий розділ "Ремоделювання структурних компонентів перивульнарної ділянки сліпої кишки кролів, зшитої монофіламентною хірургічною ниткою вікріл" що викладений на 59 сторінках, автор детально описує ремоделювання судинного русла ранового дефекту при використанні хірургічної нитки вікріл. Освітлює морфологічні аспекти перебудови структури сліпої кишки та динаміку пристосувально-компенсаторних реакцій тканин ранового дефекту при використанні цієї нитки.

П'ятий розділ "Морфофункціональні зміни у перивульнарній ділянці сліпої кишки кролів, зшитою монофіламентною хірургічною ниткою десмосін модифікований l-аргініном" що викладений на 65 сторінках, автор розглядає морфо функціональні зміни паравульнарної ділянки сліпої кишки при використанні нитки десмосин модифікованої L-аргініном. Розділ складається з трьох підрозділів.

Всі розділи власних досліджень (3-5) ілюстровані великою кількістю мікрофотографій та графічними рисунками.

У розділі «Аналіз і узагальнення результатів дослідження» викладений на 22 сторінках наведено узагальнені дані, отримані дисертантом. У даному розділі дисертант ретельно узагальнив результати проведених досліджень,

надав їм власний детальний порівняльний аналіз, співставив отримані дані з даними інших авторів, виклав основні положення роботи і надав їм теоретичне обґрунтування та належну оцінку.

Усі розділи власних досліджень викладені Кобеняком М.М. науково грамотно, в логічній послідовності.

Чотирнадцять висновків дисертаційного дослідження повністю відповідають поставленим завданням і є логічним підсумком розділу результатів власних досліджень та слугують теоретичним підґрунтям для практичних рекомендацій. Слід зазначити, що висновки дослідження повністю ґрунтуються на отриманих у роботі результатах і є повною мірою аргументованими та переконливими.

7. Недоліки дисертаційної роботи щодо змісту та оформлення.

Слід відмітити, що принципових і серйозних недоліків стосовно змісту дисертаційної роботи не виявлено. Зауваження, які виникли при аналізі дисертації не торкаються суті роботи і мають переважно редакційний та рекомендаційний характер.

1. Необхідно вказати на редакційні та технічні огріхи, механічні помилки. В роботі зустрічаються деякі орфографічні та стилістичні помилки, також англіцизми;

2. Малюнок 5.21 немає позначки "3" на малюнку, малюнок 5.24 немає позначки "2" на малюнку;

3. У тексті посилання на малюнок 5.35 посилання на макрофаги, а підпис під малюнком "Рисунок 5.35 – Динаміка змін середньої кількості лімфоцитів"

4. Можливо було об'єднати частину висновків, а де які скоротити так як вони витікають з попередніх і являються описовими.

5. Частина літературних джерел, на які йде посилання, датуються 10 роками давності. У списку використаних джерел виявляються поодинокі старі літературні джерела відсутність яких не знизило б цінності дисертації.

Зазначені неточності в оформленні рукопису дисертації не знижують практичного і теоретичного значення, новизни одержаних результатів і вагомості висновків дисертації.

Крім того, розглядаючи матеріали дисертації, виникли окремі запитання, на які хотілось би отримати відповідь, а саме:

1. Чим утворені крипти сліпої кишки та який клітинний склад вони мають?
2. Який вплив мала хірургічна нитка десмосін модифікована L аргініном безпосередньо у вогнищі запалення?
3. На якому терміні експерименту відбувається нормалізація морфофункціонального стану сліпої кишки?

8. Відсутність (наявність) порушень академічної доброчесності.

Обґрунтованість результатів, висунутих дисертантом, засновується на узгодженості даних дослідження та наукових висновків. Достовірність даних забезпечується використанням сучасних засобів і методів досліджень та виключною академічною доброчесністю автора. Публікації та дисертаційна робота Кобеняка Миколи Миколайовича не містить виявлених текстових та інших запозичень. У дисертації представлено посилання на першоджерела цитованої інформації.

9. Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам.

Дисертаційна робота Кобеняка Миколи Миколайовича на тему «Морфофункціональні особливості тканин товстого кишечника при зшиванні їх різними хірургічними нитками в експерименті», що представлена на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина», є самостійною, завершеною науковою працею, в якій отримані обґрунтовані нові результати, які у сукупності вирішують для анатомії людини важливе наукове завдання щодо встановлення морфофункціональних особливостей тканин товстого кишечника при зшиванні їх різними хірургічними нитками в експерименті.

Дисертація Кобеняка Миколи Миколайовича на тему «Морфофункціональні особливості тканин товстого кишечника при зшиванні їх різними хірургічними нитками в експерименті» за актуальністю піднятої медико-біологічної проблеми, науковою новизною, методичним рівнем, обсягом, оформленням, обґрунтованістю та достовірністю отриманих результатів, наукових положень і висновків, науково-теоретичним і практичним значенням повністю відповідає вимогам оформлення дисертації, затверджених Наказом МОН №40 від 12.07.2017 р. та положенням Постанови Кабінету Міністрів України №44 від 12.01.2022 р. «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», а її автор заслуговує на присудження ступеня доктора філософії у галузі знань 22 «Охорона здоров'я» зі спеціальності 222 «Медицина».

ОФІЦІЙНИЙ ОПОНЕНТ:

професор кафедри анатомії людини, клінічної анатомії

та оперативної хірургії Дніпровського державного

медичного університету МОЗ України,

доктор медичних наук, професор

Володимир КОЩАРНИЙ

Підпис *В. Кошарний*
ЗАСВІДЧУЮ
ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
» 20__ р.

*Заступник секретаря,
к.біол.н., доцент
С.ЕГОРОВА*